

STUTT GREINARGERÐ UM FERÐASLÓÐIR Á SV-LANDI OG VESTURLANDI

Ari Trausti Guðmundsson
- júní 1993

Gönguferðir í sókn

Eins til margra daga gönguferðir með útbúnað (bakpokaferðir) eru að verða æ vinsælli ferðamáti, sama er hvort litið er til Íslands eða útlanda. Göngumenn hafa með sér nesti og svefnpoka (stundum tjöld) og ganga í 3-8 klst. milli ákveðinna áfangastaða. Þar eru skálar og/eða tjaldstæði. Allt er morandi af slíkum gönguleiðum í fjölmörgum löndum, t.d. í Ölpunum og í Skandinavíu enda fyrir þeim allläng hefð. Hér á landi eru slíkar leiðir einkum á Hornströndum, á Lónsöræfum, Törfajökulssvæðinu og Kili og njóta vaxandi vinsælda en mega teljast allnýjar af nálinni. Einn af vaxtarbroddunum í íslenskri ferðapjónustu er í þessum geira.

Þjóðgarðar eða friðlönd

Í mörgum tilvikum eru gönguleiðirnar í þjóðgöörðum eða friðlöndum. Ákveðnar reglugerðir eða tiltekin lög útheimta töluverða uppbyggingu á aðstöðu handa göngumönnum eða stýringu á ferðum þeirra. Slíkt á oftast einnig við þótt göngulandið sé almenningur vegna þess að töluverð umferð fólks og nútímakröfur útheimta grunnþjónustu af hendi þeirra sem opna gönguleiðirnar.

Markhópar

Göngufólk hér á Íslandi er í einn stað stór hópur Íslendinga en í annan stað útlendingar sem koma hingað á eigin vegum eða í hópferðum innlendra og/eða erlendra ferðskrifstofa. Ef tekið er mið af félagafjölda ferðafélaganna stóru, smáhópa og af einstaklingum má giska á að 5000-10.000 Íslendingar stundi eða hafi áhuga á bakpokaferðum og hópurinn stækkar hratt. Af þeim 130.000-140.000 erlendu ferðamönnum er hingað koma árlega má ætla að 5000-10.000 manns fari í eða hafi áhuga á bakpokaferðum. Oftast eru ferðirnar stuttar (1-2 dagar) og þá hluti af lengra prógrammi. Sóst er eftir lengri ferðum og fjöldi bakpokaferðalanga feiknarlegur í Evrópu. Þrengsti markhópur bakpokaferða er því 10.000-20.000 manns á ári um þessar mundir en er í raun mun stærri, fyrst og fremst vegna margra útlendinga sem ekki taka Ísland með í áætlanir um "back-packing" og "trekking"-ferðir.

Í allmörgum tilvikum fara göngumenn eigin leiðir en meirihlutinn vill halda sig við markaðar leiðir með lágmarksaðstöðu og helst leiðarlýsingu.

Dæmið um Laugaveginn

Gönguleiðin milli Landmannalauga og Þórsmerkur (Laugavegurinn) er mjög vinsæll. Þar hófust göngur í núverandi mynd fyrir um 15 árum á vegum Ferðafélags Íslands; fyrst án lítillar uppbyggingar. Smám saman fjölgaði skálum, leiðin var stikuð, útgáfuefni kom fram og æ fleiri skipulagðar ferðir á ýmissa vegum voru auglýstar. Nú má ætla að 1000-2000 manns fari um Laugaveginn á ári. Fí hefur tekjur af skálunum og hluta útgáfuefnis og þeim ferðum er það sjálfst auglýsir (fáein hundruð manns).

Hvað þarf til að opna gönguleið

Til þess að opna nothæfa gönguleið þarf eftirfarandi:

1. Áhugavert og fjölbreytt landsvæði án margra mannvirkja, of greinilegra vega eða áberandi raflína.
2. Svefnskála, einn eða fleiri, auk tjaldstæða við þá, salerna og rennandi vatns.
3. Markaða gönguleið með stikum og vegprestum.
4. Leiðarlýsingu (prentað mál/myndband o.s.frv.)